



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

Prooemivm operis. Operis titulus ac diuisio in libros decem, atq. adeo
summatim quid in singulis disceptetur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

I
FR. DOMINICI SOTO
SEGOBIENSIS, THEOLOGI,

Ordinis Prædicatorum,

CAESAREAE MAIESTATIS à sacris confessionibus,
Salmantini professoris.

Libri Decem de Iustitia & iure .

P R O E M I V M .



ILLVSRISSIMA Iustitia virtus, fidei nostre legitima pro-
les, spei robur, charitatis pedissequa, ceterarumque virtutum
clarissimum iubar: quam cum profana, tum cum primis Diuina
oracula super aethera tollunt: utpote quæ homines, ciuile ani-
mal, in vnum congregat, ab iniurijs vindicat, amore conciliat,
in pace retinet, virtutibus ornat, ad æternam denique felicitatem
diuino munere subuehit: hæc inquam virtus est, quam præsentis Opere elucida-
re, ac pro nostri ingenij tenuitate pertractare instituiimus. At quoniam huius ful-
gentissimi sideris munus est (ut ipsa nos iura docent) ius suum iuxta legum normas
vnicuique tribuere, legitimum duxi titulum Operi, de Iustitia & iure, inscribere. Fert
namque animus augustam virtutis huius dignitatem amplificare, & elemæta constabi-
lire, eiusque leges, membra, species, & quotquot illi aduersatur iniquitates, frau-
des, & violentias, pro eis quæ mihi diuinitus vires suppetunt, quæ latissimè pa-
rent, perustrare, ac suis cuiusque numeris depingere. Nam etsi hæud me la-
teat, quanta cum dignitate & copia Theologorum Iurisque prudentium plurimi
argumentum hoc locupletauerint, peperit tamen humana libido per temporum ini-
quitate, parturitque in dies nouas fraudulentia formas: quibus contra ius &
fas suam quisque expleat insatiabilem auaritiã. Quapropter nihil aliud quam
opere pretium arbitrandum est, si iniqua pacta: & conuenta, & cambia, itaque adeo
multa vsuræ, simoniæque recentia genera, in animum nobis induxerint non de re
veteri volumina edere. Præterquam quod quando plura à præcessoribus in re qua
que inuenta sunt, tanto posteris, si villo valeat ingenio, vberiorè syluam subministrat
excogitandi noua. Accedit quod nemo tam feliciter scholasticam rem, que implexa
per se est, tractauit quin possit vigilantiori diligentia (non de mea loquor) firmius ex
actiusque constabiliri, ordinatius disponi, atque emunctius perpoliri. Hac igitur de cau-
sa, cum me, qui post multos annos in hæc scholasticæ cathedræ insinatos, alijs publicis
negotijs distractus, vale hæc prouinciæ renūci ueram, ab illisque post negotijs extri-
catus, sacris me literis addixeram, iam nunc scholarium vota, nihil minus cogi-
tantem, ad eandem prouinciã repetuerint, meque Patres Conscripti omnia ve-
nitentem accersuerint, meique maiores inuitum coegerint ac deinde publico suffra-
gio hæc mihi prælectio de Iustitia obtigerit, postulare ex me instantissimè ceperunt,
ut quæ in scholis dictasset, prælo committere, quod & præsentis scribendi labore leni-

Iustitiæ
Enco-
miun.

[Aucto-
ris insti-
tutum.

A ren-

rentur. & absentes sudore fruerentur nostro, annui lubentissimè: nam iam diu huc ipse parturiebam partum: tanta erat eorum improbitas qui me diuersis scrupulis ac nouorum in dies contractuum consultationibus frequentabāt. Neq; vero est, quod Theologis vitio detur: hanc sibi assumere prouintiam que Iurisperitis accommodatior uideri potest, quandoquidem Canonica iura ex visceribus Theologiae prodire: Ciuilia uero ex media morum Philosophia. Theologi ergo est iuris Canonici decreta ad normam Euāgelicam exigere. Philosophiq; Ciuilia ex principij philosophiæ examinare. Vnde Cice. de leg. lib. 1. non à prætoris edicto neque à XII. tabulis, sed penitus ex intima Philosophia hauriendam censet iuris disciplinam. Immo uero litigio sa, inquit, legum ratio ignorantia potius est, quam scientia. Et Iurisc. ff. de Iust. & iur. l. Veram, inquit, Philosophiam, non simulatam affectamus. At quamuis institutum profitendi meum in scholis sit, Sententiarum Magistrū, Diuūq; Tho. Commentarijs illustrare consultius tamen duxi rationem paulum mutare scribendi: non quod diuersam ab hoc inter Diuos, diuino auctore doctrinam moliar: sanè quem tu emicantissimum sydus Scholæ vniuersim adorant: sed quod cum eius aliorumque documentis imbutus multa fuerim alia commentatus, congruentius existimauerim nouum constare opus, in quo dispositius cuncta componerem quam si eius textum mea seorsum circumscriberem. Distribuius autem opus in libros decem: quorum duo primi sunt de Iure, hoc est, de legibus, quæ suprema sunt Iustitiæ regula. Tertius de iure, quatenus obiectum est Iustitiæ. de qua virtutis huius substantia & sibi annexis vsque ad Iustitiam distributiua. Quartus de præambulis ad commutatiuam, nempe de dominio ac de restitutione. Quintus, de iustitiâ quæ ex iniuriosa actione nascitur: nempe de homicidio & reliquis. Sextus, de iurâ, contractibus, et cambijs. Septimus, de voto. Ac denique octauus de iuramento & ad iuratione. Nonus, de decimis ac de simonia. Decimus denique de statu de que residentia Prælatorum: ut opus de iustitiâ, quæ decem præcipue Decalogi mandatis comprehenditur, librorum etiam Decade absoluat. Libros autem singulos per suas questiones atque articulos scholastico stylo distinctos curabimus. Ut quam possimus rarissimè, & præter rerum amplificationem, minimè ab ordine S. Tho. discedamus. Cuncta tamen asserta nostrâ censuram subeant sacrosanctæ matris Ecclesiæ, ac subinde sincere iudicantium limam Deus ergo maximus conatibus aspice nostris ad suam ipsius gloriam.

Cicero.

Partitio operis.

Titulus operis.
Nomen Iuris biferiã vsurpatur. Isidor. libro 5. c. 3. Primus liber de legib.

De iustitiâ ergo & Iure sermonem fauente Deo, inuentibus nobis a Iure inchoãdũ est Biferiam uamque vsurpatur nomen hoc: vno scilicet modo, pro eo, quod est lex: quem modum Isidorus lib. 5. Erym. inter decreta dist. 1. relatus est. Ius generale esse nomen: legem autem, iuris speciem: altero autem modo accipitur ut obiectum est iustitiæ: nempe pro æquitate, quam iustitiâ in rebus constituit. Et alterutro accipias modo ad notitiam iustitiæ, eius notio prærequiritur. At quia virtus quæq; ad suas regulas exigenda est, condecet eas primum omnium præscribere. atq; adeo duobus primis libris de legib. ante omnia dicere. In priori scilicet de lege æterna naturali & humana, & in posteriori de Diuina. Liber autem primus scriptem habet questionibus absoluetur. Et quoniam (ut sepe in Officijs citatus Cic. auctor est) à rei substantiâ, quæ definitione deprehenditur, omnis est auspicanda ordinata iustitiâ: prima quæ mouetur quæstio est de lege in communi.

